

Aci sosi pe vremuri - de Ion Pillat

Traditionalismul poetic al lui Ion Pillat se exprima in acelasi timp cu modernismul poetic, aspect care ne da o idee despre dilemele esteticului si ale literaturii in perioada modernitatii noastre artistice.

Poetul reia vechile teme ale traditionalismului romanesc, prezente intre altele, in pastelurile lui Alecsandri sau frecvente in poezia si proza samantonista sau poporanista, sustinuta insa cu alte mijloace.

Mijloacele artistice si viziunea poetica a lui Ion Pillat sunt inraurite de sensibilitatea contemporana a vremii (marcata de prezenta simbolismului si apoi a modernismului poetic).

Volumul care ilustreaza in gradul cel mai inalt traditionalismul poetic al lui Pillat este "Pe Arges in jos" (1923). Poezia "Aci sosi pe vremuri" face parte din acest volum si este, dupa cum o considera G. Calinescu, o capodopera a liricii romanesti.

Tema sa - timpul vazut ca trecere intreprinsa cu biografia umana si cu varstele efemere ale fiintei - confera strofelor de respiratie neoclasica (18 distihuri si 3 versuri leitmotivice cu masura ampla, de 13 silabe), o tonalitate solemna, melancolica.

Inca din titlu se contureaza relatia dintre loc "aci" si timp "pe vremuri".

Spatiul este elementul stabil, sustras devenirii, al acestei relatii. Adverbul "aici" desemneaza un topos ce adjuceca dimensiunea temporală a unui prezent etern si, explicit, dimensiunea identificării fizice si sufletesti a fiintei cu spatiul pe care il resimte ca apropiat si a carui parte consecutiva este.

Locul pe care "aci" il desemneaza este, "casa amintirii" - structura in genitiv-dativ trimitand spre o casa devenita posesiune sufleteasca, proprietate aflata in stapanirea memoriei. Cel de-al doilea element, "vremurile" contine sugestia fulguratiei, a trecerii surprinse in clipa ei de gratie, devenite eterne prin amintire.

Daca locul, cu lanurile sale de secara, cu sirul eminescian de ploi, cu umbrele berzelor neschimbate in rotirea anotimpurilor, pare acelasi, vremurile sunt mereu altele: un "atunci" al bunicii Caliopei, tanara subitrica ce-si innobileaza iubirea cu reflexul romantic al poeziei epocii, Heliade si Lamartine, si un "acuma" al noului cuplu constituit in timpul modern al "trenurilor" si al distantei lucide, tandru-ironice, tutelate de versurile simboliste ale lui Francis Jammes si Horia Furtuna.

"Casa" este punctul referential spre care converg timpurile, destinele umane, amintirile, si care conserva urmele trecerii oamenilor vremii cu fluctuatia starilor si a momentelor. Simbol al statorniciei si adpost al cuplului in expresia lui juvenil-familiala, casa e o axa cu functie sacra. In interiorul ei ocrotitor se petrec "sosirile" si "plecarile", ea este o oglinda in care se reflecta evenimente ritualice ale vietii-nunta si moartea.

"Obloanele, pridvorul, poarta, hornul" ce "trage alene din ciubuc" fac din casa amintirii un univers cald si intim ce tine la distanta securizanta teroarea mortii, lasand sa se infuze doar dulcele ei

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

---

pesentiment melancolic.

Tanara pereche de ieri sau de acum traieste, sub obladierea caminului, efemeritatea clipei sarbatoresti a iubirii si a nuntii, precurente in sirul generatiilor, avand ca narator clopotul din "turnul vechi din sat". Ambivalenta sunetului - "de nunta sau de moarte" - nu anunta decat ca, in dialectica misterioasa a vietii, cele doua evenimente sunt legate prin timpul-trecere.

Aspirand prin iubire la eternitate, tanara pereche va ramane neschimbata doar "in stersese portrete" din galeria de portrete de familie de "pe perete". Ceea ce paradoxal se pastreaza viu sunt tocmai gesturile fulgurente. Aceleasi gesturi, repetate de o noua pereche sustin ideea identitatii existentelor.

Ideea ca marile momente ritualice ale vietii se constituie din gesturi simple sub care se ascund tainele sfinte ale vietii, timpului, iubirii si mortii este subliniata in poem, printr-o enumerare de evocari nostalgice, menita sa redea fragmentelor temporale, perisabilului, dimensiunea completitudinii.

Varstele fiintei, momentele grave ale vietii, eterna rotire a anotimpurilor, vremurile vechi cu "poteri si haiduc" sau timpurile noi sensibilitati "simboliste" sunt popasuri pe care timpul insusi le face in eterna lui devenire. In spatele formelor lui fluctuante se pot citi semnele imuabile, tiparele recurente ale vietii si lumii.

Revendicata in egala masura de traditionalism si de modernism poezia "Aci sosi pe vremuri" (ca si opera poetica) a lui Ion Pillat poate ilustra sincronizarea lirismului traditional cu sensibilitatea moderna. Pastrand din arealul primului interesul pentru natura bucolica, nostalgia timpurilor de altadata, cultul stramosilor (in ipostaza familiara), ea este modernista prin rafinamentul textual si prin dimensiunea profunzimii.